

jejíž starosta prováděje toto usnesení, také spolupodepsal zadávací listinu, — jest odůvodněn závěr, že místní školní rada v B., pokud prováděla stavbu této školy a ji staviteli D. zadala, jednala jen jako zástupkyně a že byla zmocněnkyně žalované politické obce B. Bylo také zjištěno, že dotčené usnesení obecního zastupitelstva žalované obce ze dne 16. července 1927 bylo schváleno okresní správní komisí v N., že měšťanská škola v B. byla pak zřízena zemskou školní radou v dohodě se zemským správním výborem na žádost žalované obce a hledíc na její závazek, že bude hraditi veškeren náklad s jejím zřízením a vydržováním spojený, a že okresní výbor v Ch. uznal žalovanou obec B. povinnou hraditi stavební náklad měšťanské školy v B., zařaditi jej do obecního rozpočtu a postarati se o jeho úhradu, aniž byl přiznán odkladný účinek jejím stížnostem, které podala na nejvyšší správní soud. Po formální stránce není proti těmto rozhodnutím správních úřadů v dovolání brojeno, tvrdí se jen, že soud není jimi vázán po stránce materiální. Dovolací soud však schvaluje opačný názor odvolacího soudu, který se shoduje se stálým rozhodováním nejvyššího soudu (srv. č. 2198, 11656 a 14440 Sb. n. s.). Protože pak uvedené usnesení obecního zastupitelstva v B. bylo příslušným nadřízeným úřadem pravoplatně schváleno, nelze se zabývati ani námitkou činěnou proti jeho platnosti z důvodu, že nebyla opatřena a odhlasována příslušná finanční úhrada (§ 10 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.). Že porušení řečeného zákonného ustanovení nečiní usnesení obecního zastupitelstva zmatečným, bylo vyloženo v rozhodnutí nejvyššího správního soudu z 28. června 1924, č. 4300 (Boh. A 3826), k němuž se odkazuje. Pouhé podání stížnosti k nejvyššímu správnímu soudu nemá odkladacího účinku pro pravoplatnost a vykonatelnost nálezu správního úřadu a není důvodem ani pro přerušeni sporu (srv. č. 2497, 6552, 5592 Sb. n. s.).

Čís. 16310.

V otázce přechodu pohledávky bývalého mocnářství Rakousko-uherského na Československý stát podle zákona č. 354/1921 Sb. z. a n. rozhoduje jen to, zda dlužník měl dne 28. října 1918 své bydliště na území Československé republiky. Nerozhoduje, zda dlužník byl též československým státním příslušníkem. Pohledávka ze zápůjčky, jež přešla podle řečeného zákona na Československý stát, je splatná v československé měně (§ 6 zákona č. 187/1919 Sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 17. září 1937, Rv I 1613/36.)

Československý stát se na žalované domáhá žalobou, aby byla uznána povinnou zaplatiti Národní bance československé (bankovnímu úřadu ministerstva financí v likvidaci) v Praze proti vrácení zastavených válečných půjček částku 20.700 Kč s úroky podle toho času běžné lombardní sazby pro státní papíry, činícími 7% ode dne podání žaloby do zaplacení. Žalující stát tvrdí, že jde o zápůjčku, kterou dne 23. května 1916 přijala žalovaná od Válečné zápůjčkové pokladny ve Vídni podle dlužního listu č. 9354 a za kterou dala do zástavy upsanou třetí váleč-

nou půjčku 24.000 K nom., že podle mírové smlouvy Saint-Germainské a zákonných předpisů ji provádějících přešla pohledávka z dotčené zápůjčky dnem 28. října 1918 v jeho majetek, že dlužní list i zástavu od původní věřitelky převzal a že je žalovaná zavázána zaplatiti mu dlužnou částku s tříletými úroky v československých korunách. Žalovaná namítala mimo jiné, že splništěm byla Vídeň, poněvadž zápůjčka byla dána k upsání válečné půjčky a upsání to se stalo ve Vídni. Se zřetelem na to, že se podle splniště řídí měna, mohl by prý žalující stát, je-li k vymáhání zápůjčky vůbec oprávněn, žádati toliko zaplacení v rakouských korunách anebo v šilincích podle poměru 10.000 K = 1 šilinku, to prý tím spíše, že žalovaná jest rakouskou státní příslušnicí a že se proti převedení oné válečné půjčky do území Československého státu výslovně ohradila, dále že by Československý stát, kdyby žalovaná měla dluh platiti v československých korunách, byl nespravedlivě obohacen a že se takový požadavek příčí též dobrým mravům. Soud první stolice zamítl žalobu zcela. Odvolací soud uznal co do částky 18.000 Kč s 5% úroky ode dne 28. července 1931 podle žaloby. Důvody: Prvý soud uznal, že pohledávka ze zápůjčky, o níž v souzené věci jde, přešla podle zákona č. 354/1921 Sb. z. a n. na Československý stát a že nemá významu cizí státní příslušnost žalované, poněvadž uvedený zákon mezi příslušníky Československé republiky a příslušníky cizími nerozlišuje. To stanovisko jest správné, ale nelze souhlasiti s tím, když přes to žalobu zamítl proto, že žalující stát není oprávněn žádati placení v československých korunách. K svému rozhodnutí dochází první soud takto: Má za zjištěno, že válečná půjčka byla roku 1916 upsána ve Vídni a že sice žalovaná tehdy měla, jako až dosud má, své bydliště v území Československé republiky, že však místem plnění pro tento zápůjčkový obchod byla Vídeň, že tedy podle vůle smluvců měla žalovaná zapůjčenou částku zaplatiti v sídle věřitelky, t. j. ve Vídni, že tam byla zápůjčka splatná, a že se proto žalobce nemůže odvolávat na předpis § 6 zák. č. 187/1919 Sb. z. a n., nýbrž, že když věřitel, t. j. Válečná zápůjčková pokladna měla dne 26. února 1919 své sídlo ve Vídni a dlužnice své bydliště v Československé republice, má býti dluh uzavřený v starých rakouských korunách zaplacen podle čl. 1 a 11 úmluvy č. 60/1926 Sb. z. a n. takovým způsobem, že se na jednu starou rakouskou korunu počítá jedna rakouská koruna. Neudržitelnost tohoto odůvodnění je zřejmá. Procesní soud sice uznává, že podle zákona č. 354/1921 Sb. z. a n. přešla pohledávka ze zápůjčky na Československý stát, ale přehlíží ustanovení § 7 řečeného zákona, že totiž rozhodující dobou pro nabytí tohoto majetku žalobcem jest den 28. října 1918. V ten den tedy nebyla již Válečná zápůjčková pokladna ve Vídni věřitelem žalované, nýbrž byl jím žalující stát, takže oba účastníci zápůjčkového poměru měli dne 26. února 1919 své sídlo (bydliště) na československém státním území, a že proto úmluva č. 60/1926 Sb. z. a n. pro souzený případ neplatí. Právní posouzení, z kterého první soud vycházel, není podle toho správné. To platí i o jeho úsudku, že zápůjčka je splatná ve Vídni. Jest ovšem zjištěno, že byla učiněna k upsání válečné půjčky a že se upsání to stalo ve Vídni, ale i kdyby

se hledíc na to připustilo, že byla původně splatná ve Vídni (rozh. č. 3592 Sb. n. s.), sluší míti na mysli, že pozdějšími zákonnými předpisy byl právní poměr jí se týkající nově upraven. To se stalo zákonem č. 354/1921 Sb. z. a n., podle něhož přešla pohledávka ze zápůjčky na žalující stát, takže od 28. října 1918 nebyla žalovaná již oprávněna platiti Válečné zápůjčkové pokladně ve Vídni, ale toliko novému věřiteli, t. j. Československému státu. Poněvadž žalovaná měla a má své řádné bydliště na území uvedeného státu, nemůže býti pochybnosti, že se od uvedeného dne zápůjčka stala splatnou v Československu. Potom však o ní platí předpis § 6 zák. č. 187/1919 Sb. z. a n., podle něhož se závazky, znějící na koruny rakouskouherské měny, které jsou splatné v oblasti Československého státu, platí v korunách československých, při čemž se počítá jedna koruna československá za jednu korunu rakouskouherskou. Úmluvy mezi republikou Československou a republikou rakouskou č. 60/1926 Sb. z. a n. tu, jak již bylo uvedeno, nelze užiti a rovněž tak ne § 39 nařízení č. 246/1919 Sb. z. a n., na který se žalovaná též odvolává. Dotčený předpis se totiž týká převzetí a vyúčtování lombardu a. t. d. Rakouskouherské banky, kdežto v souzeném případě běží o zápůjčku, která nebyla poskytnuta touto bankou, nýbrž Válečnou zápůjčkovou pokladnou. Uvedená pokladna byla zřízena cís. nař. č. 248/1914 ř. z., byla ústavem státním a Rakouskouherská banka jí jen poskytovala místnosti k provádění jejích obchodů. Jinaký poměr obou ústavů nepadá na váhu, když jest jisté, že poskytovatelem zápůjčky byla jediné Válečná zápůjčková pokladna. Že státní příslušnost žalované nemá významu, dobře vystihl již prvý soud. Jen se podotýká, že by i tehda, kdyby se sporný poměr měl posuzovati podle úmluvy č. 60/1926 Sb. z. a n., byla žalovaná povinna platiti korunami československými v poměru 1:1, což vysvítá z čl. 42 a čl. 1 řečené úmluvy, poněvadž by se žalovaná podle svého bydliště musila pokládati za »československého dlužníka«. K vyvrácení zbývajících námitek žalované sluší uvést, že o nespravedlivém obohacení a o požadavku přičítícím se dobrým mravům nemůže býti řeči, když se žalobní nárok na placení v československých korunách opírá o zákonné předpisy a úmysl v § 1295, odst. 2, obč. zák. předpokládaný vůbec nebyl tvrzen. Žalobní nárok co do kapitálu 18.000 Kč je tedy oprávněný. Co se týká úroků, nelze žalobci upírati právo na úroky za tři leta od žaloby, zpět počítajíc, a pak dále až do zaplacení, ale hledíc na nedostatek úmluvy nemůže si ty úroky přiřaziti ke kapitálu a z celé částky pak ode dne žaloby žádati úroky další (§ 3 a) zák. č. 62/1868 ř. z.). Co do výše úroků měla žalovaná podle dlužního listu platiti 1% nad směnečnou eskontní sazbou Rakouskouherské banky. Zrušením uvedeného ústavu se tato úmluva stala neúčinnou a na věc nutno pohlížeti tak, jako by o výši úroků nebylo nic ujednáno. Hledíc na to nutno přiznati žalobci právo toliko na zákonný úrok 5%, jak jej také za dobu před žalobou požaduje. Úroky 7% podle běžné lombardní sazby pro státní papíry nejsou odůvodněny již proto, že v době podání žaloby sazba ta činila jen 5%. Za toho stavu věci slušelo odvolání částečně vyhověti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované.

Důvody:

V otázce, zda zažalovaná pohledávka přešla na žalující Československý stát, je rozhodující jediné to, že žalovaná měla dne 28. října 1918, jak nepopřeno, své bydliště v tuzemsku, protože touto skutečností byla ona pohledávka v tuzemsku zmístněna, jak správně uznaly nižší soudy; lze tu poukázati jmenovitě na předpis § 18 č. 3 ex. ř., který za místo zabavené pohledávky stanoví bydliště podlužníkovo. V tom směru tedy otázku tuto posoudily správně a nezáleží ani na tom, kde je žalovaná tuzemskou státní příslušnicí, ani na tom, kde byla ona pohledávka splatná anebo kde úpisem vznikla, a zda je v nějaké hospodářské nebo právní souvislosti s úpisem válečné půjčky.

V otázce měny, v níž má žalovaná platiti, poukazuje dovolání na § 905 obč. zák., který však v souzeném případě nemá místa, když věc nutno posouditi podle zvláštních zákonů. Odvolací soud správně poukázal na to, že ani v té otázce státní příslušnost žalované nerozhoduje, a žalovaná se ani nepokusila vyvrátiti správný důvod odvolacího soudu, jímž se v otázce měny dovolává také předpisu čl. 42 mezistátní úmluvy č. 60/1926 Sb. z. a n., která pro území obou států má platnost zákona. Zcela bezvýznamná jest námitka, že bydliště v rozhodující době jest více méně nahodilou skutečností, neboť na onu skutečnost poutá zákon určité právní účinky; nezáleží ani na tom, co snad mohla žalovaná v příčině válečné půjčky učiniti a proč nic neučinila, protože by se jakákoli úprava v Rakousku nebyla mohla dotknouti práv a zájmů žalujícího státu. Nerozhoduje také, zda a proč byla válečná půjčka převedena do tuzemska. Dovolatelku lze jinak poukázati na správné důvody napadeného rozsudku. Jeho vykonatelnosti není na závadu, bylo-li žalujícímu státu uloženo vrácení zastavených válečných půjček, protože žalovaná nemusí tohoto oprávnění užítí; na její povinnosti k placení se tím však nic nemění. Že nejde u žalujícího státu ani o bezdůvodné obohacení, ani o nárok, který by se přičil dobrým mravům, vyložil správně odvolací soud.

Čís. 16311.

Nejde o zmatečnost podle § 477 č. 4 c. ř. s., nýbrž může jíti jen o vadnost řízení, stalo-li se vadné doručení ve smyslu § 375, odst. 2, c. ř. s. Zmatek podle § 477 č. 4 c. ř. s. má na mysli obeslání strany ve smyslu § 131 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 17. září 1937, Rv I 912/37.)

Soud první stolice zamítl žalobu o zjištění nemanželského otcovství a placení výživného, aniž provedl důkaz výsledkem stran. Odvolací soud opakovaně provedl důkaz výsledkem nemanželské matky a upustil od nařízeného již důkazu výsledkem stran, uznal podle žaloby.